

Preek 'De kosten berekenen'

uit de boeken van Mozes: Deuteronomium 30:15-20

uit het Evangelie: Lucas 14:25-35

Geliefde gemeente,

Wanneer in ons land in de seculiere pers de kerk de voorpagina van de krant haalt, dan moet het wel zo zijn, dat er iets idiots valt te melden, of dat er sprake is van een schandaal. En ja hoor, afgelopen zomer haalde de kerk de voorpagina van het Algemeen Dagblad. Dat is een krant die bij ons in de buurt, ik woon sinds drie jaar in Dordrecht, in de buurt van Rotterdam, veel wordt gelezen. Op de voorpagina een foto van de kerk van David Maasbach en een forse foto van hem zelf, met een vette kop: breken met je familie!

David Maasbach is de oudste zoon van Johan Maasbach. Dat was een bekende evangelist uit Holland. Het is nu David die in Den Haag de Maasbach-pinkstergemeente leidt, maar ook een heel media-imperium met christelijke programma's. Kerkdiensten worden uitgezonden via de commerciële televisiezender SBS'6. Een rellerig klein artikeltje op de voorpagina over het sekte-achtig gedrag van voorganger Maasbach, die gemeenteleden zou dwingen alle contact met familie te verbreken, als betrof het een enge scientology-achtige beweging die volgelingen hersenspoelt. Binnen in de krant liep het verhaal aardig leeg, want daar bleek het wat genuanceerder te liggen. Maasbach trekt nogal wat potentiële gelovigen uit problematische gezinnen, als je al kunt spreken van gezinnen, waar misbruik, geweld, drugs- en alcoholverslaving, manipulatie en intimidatie meer voorkomen dan goed voor een mens is. En dat is het al gauw, want voor al die dingen geldt: alles wat hoger scoort dan nul is niet pluis. Wanneer je familie je in de weg zit om een nieuw leven te beginnen, hoe pijnlijk ook, breek dan met ze. Althans *for the*

time being. En zo klinkt het al meteen een stuk aannemelijker. Maar de toon was gezet. Dat de kerk van Maasbach nou niet echt een gemiddelde kerk is, viel weg in de berichtgeving. Pas op, de kerk of veel kerken: ze zijn eigenlijk enge sektes als het er op aankomt. Ze willen jou weg halen uit het dierbaarste wat je hebt: je bloedband, je familie.

Ondanks het Hollandse individualisme schijnt familie overigens weer helemaal terug te zijn in de belangstelling. "Bloed is dikker dan water". Dat hoorde ik vooral van allochtone gedetineerden toen ik werkte in de Scheveningse gevangenis als dominee, maar ik hoorde het ook al meer in de blanke Hollandse voetbalkantine van het dorp waar ik tot voor drie jaar woonde: we willen trots zijn op ons land, op ons dorp, onze stad, onze familie, met veel nadruk op het woordje 'ons'.

Dat leeft overigens breder dan in de voetbalkantine. Geert Mak schreef een nieuw boek over de adellijke familie Six. De Jan Sixen waren de heren van Hillegom, het dorp waar ik het net over had. Een familiegeschiedenis heet het boek. In een interview wordt de familieband in het heden belicht. In een wereld waarin steeds meer verbanden wegvallen, houd je alleen de familieband over, en die ga je dan vanzelf meer koesteren, zo kun je lezen.

Nu is dat in hulpverlenersland nog best een heikel dilemma: wanneer ga je kinderen weghalen bij hun ouders, of aandringen op een scheiding, of vertellen dat iemands omgeving niet goed voor haar of hem is, of tegen een moeder zeggen, dat ze nu echt dat verslaafde kind moet loslaten? Ongezonde symbiotische relaties, foute mannen, manipulerende moeders, intimiderende kinderen, autoritaire vaders, financiële afhankelijkheid, seksuele gebondenheid, sektarisch gedrag. Het komt allemaal voor.

En dan naar gewone verhoudingen. Jezus zegt in de weergave van Lucas: als iemand tot mij komt, en niet 'haat' zijn vader en

moeder en vrouw en kinderen en broeders en zusters, ja zelfs zijn eigen leven, die kan mijn leerling niet zijn (Lucas 15:26). In de NBV vertaling is dat 'haten' omschreven. Terecht. Letterlijk wordt weliswaar het woordje 'haten' gebruikt, maar dat levert in het Nederlands misverstanden op. In het Nederlandse houdt 'haten' een agressieve, heftige afkeer in, terwijl dat bij het onderliggende bijbelse, hebreeuwse woord, dat soms inderdaad ook met 'haten' vertaald kan worden, niet aan de orde is.

Wel heeft het met prioritering te maken. Als je van God leest dat Hij zegt: Jakob heb ik liefgehad, maar Esau heb ik gehaat, gaat het niet om een afkeer van Esau, maar om een op de eerste en op de tweede plaats staan, in de plannen van God. Het woord wordt ook gebruikt in een polygaam huwelijk: de vrouw op de tweede plaats kan 'de gehate' worden genoemd. Dat is natuurlijk niet zoals wij het woordje 'haten' verstaan, maar zegt iets over een rangorde. Overigens precies waarom polygamie, hoewel voorkomend in de bijbel, problematisch is, en ook in de loop van de geschiedenis is teruggedrongen.

In het Matteüsevangelie vinden we trouwens dezelfde uitspraak van Jezus in een wat andere weergave. Daar lees je: wie zijn vader of moeder, of familie meer liefheeft dan mij, kan mijn leerling niet zijn. En daarmee zijn we bij de kern.

Het was al eerder aan de orde bij Lucas, bij het evangelische weerbericht. In hoofdstuk 12 hoorden we Jezus zeggen: jullie kunnen wel de weersverwachting duiden en er de juiste consequenties aan verbinden, regenjas bij regen en zonnebrand bij strandweer, maar jullie gaan voorbij aan wat God in mijn komst doet voor jullie leven en voor de wereld. Maar besef wel: wat God doet vraagt om een plaatsbepaling en om een keuze. De komst van Gods Koninkrijk in je leven verhoudt zich niet met neutraliteit of met uitstel. Ga je mee of blijf je achter?

Het is als de preek van Mozes op de drempel van het beloofde land, aan het eind van de woestijntocht. Ik houd u heden voor het goede en het kwade, het leven en de dood, kies dan het leven, kies dan het goede. Leven in het Beloofde land onder de heilzame regering van Gods Thora.

Maar het kan splitsing geven. Tien van de twaalf verspieters hadden ook al gezegd: dat gaat niks worden in dat beloofde land, we kunnen beter houden wat we hebben, hoezeer het ook ploeteren is hier in de steppe. Twee zeiden: het wordt een ongekende toekomst, laten we op God vertrouwen.

Jezus zegt: durf je toe te vertrouwen aan de mores van het Koninkrijk van God, aan de weg van liefde en gerechtigheid, de weg van waarheid en verzoening, van vergeving en barmhartigheid, en doe dat op basis van een vernieuwing van je leven door de genade van God en de kracht van de Heilige Geest, en je zult een toekomst vol hoop tegemoet gaan. Maar het heeft iets met loslaten en vertrouwen te maken, durf er aan te geloven, durf er aan te beginnen, durf bij tegenwind ook door te gaan!

Niet iedereen die er van hoort, of die er mee te maken krijgt, is even enthousiast. De mitsen en maren kunnen niet van de lucht zijn. Jezus zegt: natuurlijk gaat het om vrede, om vrede die alle verstand te boven gaat, maar tegelijk, denk niet dat het alles pais en vrêe zal zijn als jij er voor kiest om christen te zijn en als christen te leven. Dan zullen er zijn die je niet volgen. Tot in families toe.

En omgekeerd: als jij wat je familie er allemaal van zegt belangrijker vindt dan de weg die je te gaan hebt, als ik je roep, dan wordt het niks. Later kan Jezus het hebben over geld en goed als stoppers voor een werkelijk christelijk leven. In het gesprek met de zogeheten rijke jongeling. Verkoop alles en kom dan hier om mij te volgen. Die jongeling ging bedroefd heen, want hij had veel, lezen we in het evangelie. Hij durfde

niet, hij kon niet. Ook hier vinden we het in vers 33: zo zal dus niemand van u, die niet afstand doet van al wat hij heeft, mijn leerling kunnen zijn. Dat klinkt behoorlijk radikaal.

Betekent dat dat je alleen als monnik of non een christengelo-vige kunt zijn?

Nee, maar het gaat wel om drijfveren en zwaartepunten. Het gaat om het tweede gebod van de Tien Woorden: gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben. Daar gaat het om: welke idealen, welke idolen, welke uitdagingen, welke eergevoelens, welke doelen, welke relaties, welk imago, welk banksaldo, welke ambities bepalen of bepaalden jouw leven, en je strevingen, je gevoelsleven en je gedragingen? Volg of volgde je het kompas van het Koninkrijk van God, of dat van je eigen ego?

Waarbij de stelling hoort: wie het kompas van Gods Koninkrijk volgt zal *in the end* vele malen gelukkiger zijn, dan wie haar of zijn ego volgt. Maar dat wil niet zeggen, dat er ook niet pijnlijke kanten aan kunnen zitten. Onderschat het niet, christen worden of christen zijn. Het is niet enkel een gelovige franje aan een verder o zo doorsnee bestaan, of een kers op de taart. Nee, het is '*a way of life*', waar je elke dag mee bezig bent. Jezus zegt niet voor niks: als je iets moet loslaten, heeft dat ook iets lastigs, het voelt als verlies, als vervreemding, als afstand nemen. Als je een weg inslaat, laat je andere wegen liggen. Dus het is ook als een kruis op je nemen, zoals Jezus zelf dat deed: de consequenties dragen van een levenskeuze (vers 27).

Het is raadzaam om je af te vragen of je dat wel wilt. Jezus gebruikt de voorbeelden van een boer of een stadsbouwer die een uitkijktoren gaat bouwen en van een generaal, een veldheer die ten strijde trekt. Torens zijn er om uit te kijken, juist om de tekenen van de tijd te kunnen zien, welk weer komt er aan, zijn er kapers op de kust, moeten de poorten

dicht, of kunnen de luiken open. En een generaal, een koning, die moet strijden om de verdediging van zijn land. Is er een overwinning te behalen of kunnen we beter onderhandelen. Het zijn voorbeelden van planning en van berekening. Niks mis mee dus in de kerk en in het Koninkrijk van God en in ons eigen leven: planning en berekening. We doen niet maar wat, maar er wordt wel degelijk een bestek opgemaakt en aan strategie gedaan.

Natuurlijk begint geloven met een geraakt zijn, een aangesproken worden, een je gedragen weten, maar vervolgens is het leven, een stijl van leven, en dan komt het ook aan op bezinning en reflectie. Kan ik de aangegane 'verplichting', tussen aanhalingstekens, ook waarmaken? Op welke manier zet ik mijn mogelijkheden in voor het goede leven, en welke zaken zitten in de weg? Wat moet ik overwinnen? Wat moet ik rechtzetten? Wat vraagt om verzoening en vergeving?

Want jullie, zijn – als het goed is – het zout der aarde, zuiverend en bewarend, smaakmakend en pittig, zegt Jezus tegen zijn gemeente. Laat het zout alsjeblieft niet haar kracht verliezen, want dan heeft niemand er nog wat aan. En dat zou zonde zijn.

Wie oren heeft om te horen, die hore.

Tot zover de woorden van de Heer,

Amen

Lied van antwoord: Gezang 834 (*'Vernieuw Gij mij, o eeuwig licht'*)

Preek gehouden op zondagmorgen 4 september 2016 in de Protestantse Gemeente Texel in de kerk van De Waal.